

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

ГІДРОЛОГІЧНІ ОБ'ЄКТИ ПЗФ

рівень вищої освіти _____бакалавр_____

галузі знань _____10 Природничі науки_____

спеціальності _____103 Науки про Землю_____

освітньо-професійної програми Гідрологія_____

Силабус навчальної дисципліни «Гідрологічні об'єкти ПЗФ» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *103 Науки про Землю*, освітньо-професійної програми *Гідрологія*.

Розробник: Карпюк З. К., доцент кафедри фізичної географії, кандидат географічних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри фізичної географії

протокол № 1 від 27.08.2020 р.

Завідувач кафедри:

проф. Фесюк В. О.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність: 103 Науки про Землю Освітньо-професійна програма: Гідрологія	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 180 год./6 кредитів		Рік навчання – 4
		Семестр – 8-ий
		Лекції – 34 год.
ІНДЗ: немає	Освітній рівень: бакалавр	Практичні (семінарські) – 34 год.
		Самостійна робота – 102 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Викладач	Карпюк Зоя Костянтинівна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.eenu.edu.ua/wiki/Карпюк_Зоя_Костянтинівна
Телефон	+380959385377
e-mail	karpyuk.zk@ukr.net
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка, 13.25-14.45, аудиторія С-610
Дистанційний курс на платформі Moodle	http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=1285

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Гідрологічні об'єкти ПЗФ» належить до вибіркової дисципліни, спрямована на набуття студентами базових системних знань про принципи функціонування, прикладні аспекти проектування, ефективні підходи щодо збереження гідрологічних об'єктів ПЗФ України; чинники природного і антропогенного впливу на загальний гідрологічний режим та збереження біорізноманіття заповідних гідрологічних об'єктів; структуру та зонально-регіональні особливості їх поширення; рівень відповідності національних категорій природоохоронних територій із міжнародними.

2. Пререквізити і постреквізити

Пререквізити

- географія, ландшафтознавство (здатність розуміти просторову природну різноманітність, зональні одиниці комплексного районування, розвиток, функціонування і поширення ландшафтів, взаємозв'язок і взаємозалежність природних компонентів ландшафту, аналізувати закономірності просторово-часових змін природних комплексів під впливом природних і антропогенних чинників);
- математика (здатність аналізувати математичні залежності, проводити математичні розрахунки щодо кількісних і якісних показників стану природно-заповідного фонду: обчислювати рівень заповідності території, індекс інсуляризованості тощо);
- гідрологія (здатність застосовувати знання про окремі водні об'єкти та гідрофізичні процеси (теплові, гідродинамічні, ерозійні), що у них протікають, аналізувати гідрологічний режим та водність річок, генезис озер, значення боліт, розуміти взаємозв'язок і взаємозалежність водних об'єктів);
- біологія (здатність застосовувати знання про рівні організації біорізноманіття: генетичний, видовий, екосистемний, енергетичну, концентраційну, індикаційну функції живих організмів, їх поширення; аналізувати взаємозв'язки живих істот з неживою природою та сучасні загрози біорізноманіттю, зокрема водних об'єктів);
- ботаніка (здатність розуміти біологічну різноманітність рослин, їх систематику, географічне поширення, біосферну роль, раціональні шляхи збереження і охорони, знати національні і міжнародні природоохоронні переліки раритетних видів рослин, зокрема гідрофітів);
- зоологія (здатність аналізувати біологічну різноманітність тварин, класифікацію видів тварин, їх спосіб життя і географічне поширення, біосферну роль, раціональні шляхи збереження і охорони; знати національні і міжнародні природоохоронні переліки раритетних видів тварин);
- гідробіологія (здатність аналізувати біологічну різноманітність рослин і тварин, пристосованих до життя у водному середовищі);
- екологія (розуміння проблем забруднення вод, осушення боліт, старіння озер, зникнення багатьох видів біоти, антропогенної зміни ландшафтів).

Постреквізити: охорона та раціональне використання навколишнього природного середовища, фізична географія України, формування екологічної мережі, геоекологія, екологічна безпека.

3. Мета вивчення дисципліни – формування комплексу спеціальних знань з теорії і практики заповідання гідрологічних територій та об'єктів в Україні, екологічного менеджменту природоохоронних територій.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення науково-методологічних, правових, організаційних, управлінських основ, на яких ґрунтується заповідання гідрологічних об'єктів в Україні;

- формування цілісних уявлень про принципи функціонування та прикладні аспекти проектування гідрологічних територій та об'єктів природно-заповідного фонду України;
- набуття знань про критерії класифікації гідрологічних та інших територій та об'єктів ПЗФ, їх правовий режим, нормативно-правове забезпечення організації, охорони і використання, види відповідальності за порушення законодавства, зонально-регіональні особливості поширення;
- оволодіння інформацією про організаційно-технологічні вимоги, перелік матеріалів для проектування нової природоохоронної установи;
- формування цілісних уявлень про рівень відповідності національних категорій природоохоронних територій із міжнародними, значення міжнародної екологічної співпраці;
- розуміння значення гідрологічних об'єктів, зокрема у складі ПЗФ України, як природних осередків екомереж;
- формування чіткого уявлення про застосовування практичних навиків у організації екологічної просвітницької діяльності, зокрема для вирішення еколого-економічних проблем водокористування.

4. Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій і методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умови недостатності інформації.

Загальні

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища.

Фахові

ФК2. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер.

ФК3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер.

ФК5. Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер.

ФК6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК7. Здатність проводити моніторинг природних процесів.

ФК8. Здатність самостійно досліджувати природні матеріали (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати.

ФК9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси.

5. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ (сем.)	Конс.	Сам. роб.	Форма конт- ролю*/ Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. <i>Класичний науковий підхід до збереження гідрологічних об'єктів природно-заповідного фонду України</i>						
Тема 1. Вступ. Історія формування національної системи категорій природно-заповідного фонду України	6	2	–	–	4	ДС, ІРС/2
Тема 2. Сучасна класифікація категорій територій та об'єктів природно-заповідного фонду України	8	2	2	–	4	РЗ, ІРС/2
Тема 3. Екологічний стан водойм України: рівень сучасного забруднення, порушення біологічної рівноваги, зниження біосферних функцій. Метризація поверхневих і підземних вод.	11	2	–	1	8	Р, РМГ, ІРС/2
Тема 4. Нормативно-правове регулювання землями гідрологічних об'єктів природно-заповідного фонду України. Водний кодекс України	6	2	–	–	4	РМГ, ІРС/2
Тема 5. Управління в галузі організації, охорони і використання територій та об'єктів ПЗФ України. Документація державного кадастру ПЗФ. Основні етапи організації гідрологічних об'єктів ПЗФ України	10	2	4	–	4	Т, ІРС/2
Тема 6. Значення природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків України у збереженні водних об'єктів	10	2	4	–	4	Т, РМГ, ІРС/2
Тема 7. Гідрологічні заказники України: зонально-регіональні особливості	10	2	4	–	4	РМГ, ІРС/2
Тема 8. Гідрологічні пам'ятки природи України: зонально-регіональні особливості	10	2	4	–	4	РМГ, ІРС/2
Тема 9. Гідрологічні заказники і пам'ятки природи Волині	18	2	4	–	12	РМГ, ІРС/2

Тема 10. Оцінка якості природно-заповідної мережі. Показники стану ПЗФ. Виявлення ділянок, перспективних для включення у склад гідрологічних об'єктів ПЗФ України	12	2	–	2	8	РМГ, ІРС/2
---	----	---	---	---	---	---------------

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7
Модульна контрольна робота № 1						МКР/ 30
Разом за змістовим модулем 1	101	20	22	3	56	50
<i>Змістовий модуль 2. Сучасний науковий підхід до збереження природи із системними засадами організації заповідних мереж та їх об'єднання в екомережі</i>						
Тема 11. Значення гідрологічних об'єктів ПЗФ України для збереження біорізноманіття	10	2	2	–	6	РЗ, ДС, ІРС/2
Тема 12. Створення системи транскордонних природоохоронних територій. Роль у ній гідрологічних об'єктів.	10	2	2	–	6	ДС, ІРС/3
Тема 13. Категорії природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи, міжнародні природоохоронні конвенції, угоди, «червоні» переліки видів	11	2	2	1	6	Р, РМГ, ІРС/3
Тема 14. Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Концепція сталого розвитку. Глобальна система моніторингу навколишнього середовища, ГСМОС.	12	2	2	2	6	Р, РМГ, ІРС/3
Тема 15. Стратегічні міжнародні програми з відновлення довкілля: «Натура–2000», Емеральд, Краківська декларація	12	2	2	2	6	РМГ, ІРС/3
Тема 16. Принципи формування екомереж. Властивості, структура, функції екомереж. Значення гідрологічних об'єктів у структурі національної екомережі	16	2	2	2	10	РМГ, ІРС/3
Тема 17. Інтеграція екологічних аспектів взаємодії суспільства і природи в інформаційну сферу. Заходи соціально-правового змісту для підвищення екологічної ефективності та безпеки водних ресурсів.	8	2	–	–	6	РМГ, ІРС/3
Модульна контрольна робота № 1						МКР/ 30
Разом за змістовим модулем 2	79	14	12	7	46	50
Усього годин	180	34	34	10	102	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота / контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Основні нормативно-правові документи, що регламентують діяльність гідрологічних об'єктів природно-заповідного фонду України.

2. Основні види використання гідрологічних об'єктів природно-заповідного фонду, дозволені законодавством України.

3. Міжнародно-правові акти природоохоронного характеру, їх значення у зміні підходів до зваженого використання природних ресурсів.

4. Рамсарська конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (1971 р., м. Рамсар, Іран).

5. Вашингтонська конвенція – конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) (3.03.1973 р., Вашингтон; Україна приєдналася 14.05.1999 р.).

6. Бернська конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (19.09.1979 р., м. Берн, Швейцарія; ратифікована Україною 29.10.1996 р.

7. Боннська конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (19.09.1979 р. м. Бонн, Німеччина).

8. Міжнародні природоохоронні програми «Натура 2000», «Емеральд».

9. Природоохоронна діяльність у межах гідрологічних об'єктів ПЗФ України.

10. Відновлення екосистем гідрологічних об'єктів України та їх компонентів.

11. Проекти організації території гідрологічних заказників та охорони їх природних комплексів.

12. Система моніторингу за станом природних водних екосистем.

13. Стан впровадження концепції екомереж в Україні.

14. Система транскордонних природоохоронних територій: значення, комплексна фізико-географічна характеристика.

15. Значення гідрологічних об'єктів у структурно-функціональній організації екомереж України: національної, регіональних, локальних.

16. Гідрологічні об'єкти ПЗФ як складові екологічної мережі України.

17. Гідрологічні об'єкти ПЗФ Волинської області як складові регіональної екологічної мережі.

18. Структурно-функціональні елементи регіональної екомережі та об'єкти, що їх формують.

19. Значення гідрологічних об'єктів ПЗФ Волинської області у складі регіональної екомережі.

20. Організація наукових досліджень у гідрологічних об'єктів України.

21. Рекреаційне використання гідрологічних об'єктів ПЗФ України.

22. Основні напрямки пропагандистської діяльності природоохоронних установ.

23. Освітньо-виховна діяльність на базі гідрологічних об'єктів ПЗФ України.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

– не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;

– вчасно виконувати практичні роботи та завдання для самостійної роботи;

– виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;

– брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичних занять, відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час, передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -25 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у формі відкритих тестів (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які засвоїли весь обсяг теоретичного матеріалу, зокрема і теми для самостійного опрацювання, виконали завдання практичних робіт. Модульний контроль проводиться у вигляді контрольної роботи, завдання якої обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами. Контрольна робота складається з 15 питань, за кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали (разом – 30).

Рейтинг студента з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про організацію контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти...» у СНУ імені Лесі Українки. Якщо у підсумку виконання усіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 60 балів, то результат може бути зарахований як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Залікова оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання трьох завдань, кожне з яких оцінюється у 20 балів.

На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують уміння синтезувати отриманні знання і

застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До заліку не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Орієнтований перелік теоретичних питань до заліку

1. Наукові напрямки ведення заповідної справи в Україні.
2. Основні завдання заповідної справи в Україні.
3. Екологічний стан водно-ресурсного потенціалу України.
4. Основні заходи із збереження водних ресурсів України.
5. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.
6. Структура природно-заповідного фонду України.
7. Цінність заповідних територій та об'єктів.
8. Нормативно-правове забезпечення заповідної справи в Україні.
9. Види відповідальності за порушення законодавства у сфері природоохорони.
10. Принципи наукової організації географічної мережі природно-заповідних територій та об'єктів.
11. Значення скорочення кількості споживання води.
12. Забруднення малих річок промисловими відходами.
13. Забруднення поверхневих вод України.
14. Глобальна проблема нестачі прісних вод.
15. Історичні віхи заповідної справи в Україні.
16. Перспективи розвитку заповідної справи в сучасній Україні.
17. Мета створення заповідних зон у біосферних заповідниках.
18. Буферні зони біосферних заповідників, їхнє функціональне призначення.
19. Зони антропогенних ландшафтів біосферних заповідників.
20. Режим охорони і використання функціональних зон біосферних заповідників.
21. Комплексна фізико-географічна характеристика трилатерального біосферного резервата «Західне Полісся».
22. Функціональне зонування національних природних парків.
23. Заповідні зони національних природних парків.
24. Зона регульованої рекреації національних природних парків.
25. Зона стаціонарної рекреації національних природних парків.
26. Господарська зона національних природних парків.
27. Режим охорони і використання функціональних зон національних природних парків.
28. Необхідність збереження біорізноманіття України.
29. Основні види використання гідрологічних об'єктів ПЗФ.
30. Гідрологічні об'єкти ПЗФ України як елементи національної екомережі.
31. Метризація поверхневих і підземних вод.
32. Природні заповідники України.
33. Черемський природний заповідник, комплексна фізико-географічна характеристика.
34. Біосферні заповідники (резервати) України.
35. Функціональне зонування біосферних заповідників.
36. Шацький національний природний парк, комплексна фізико-географічна характеристика.
37. Прип'ять-Стохідський національний природний парк, комплексна фізико-географічна характеристика.
38. Ківерцівський національний природний парк «Цуманська пуща», комплексна фізико-географічна характеристика.
39. Заказники України, їх типи.
40. Основні вимоги щодо режиму охорони гідрологічних заказників.
41. Гідрологічні заказники України. Географія поширення.

42. Гідрологічні заказники Волинської області.
43. Пам'ятки природи України, їх типи.
44. Основні вимоги щодо режиму охорони гідрологічних пам'яток природи.
45. Гідрологічні пам'ятки природи України, функціональне призначення.
46. Гідрологічні пам'ятки природи Волинської області.
47. Гідрологічні пам'ятки природи загальнодержавного значення Волинської області.
48. Етапи створення гідрологічних об'єктів природно-заповідного фонду України.
49. Система транскордонних природоохоронних територій.
50. Основні функції управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду ?
51. Зміст документації державного кадастру територій та об'єктів ПЗФ.
52. Форми кадастрової документації ?
53. За яким планом здійснюється розробка реєстру об'єктів ПЗФ (однієї із категорій ПЗФ України) ?
54. Показники оцінки якості мережі ПЗФ ?
55. Поняття «загальної» і «фактичної» площі ПЗФ ?
56. Індекс інсуляризованості ПЗФ, формула визначення ?
57. Зміст поняття «екологічно нестійкі природно-заповідні об'єкти» ?
58. Ландшафтна репрезентативність території ?
59. Гідрологічна цінність території.
60. Мета резервування територій та об'єктів ПЗФ ?
61. Картування гідрологічних природоохоронних територій.
62. Екологічні стежки у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду – ефективний засіб екологічного виховання.
63. Освітньо-виховна діяльність у межах територій та об'єктів ПЗФ.
64. Компоненти екологічної освіти.
65. Методи та форми проведення освітньо-виховної діяльності в межах гідрологічних заповідних об'єктів.

VI. Шкала оцінювання

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення курсу

1. Природоохоронні території Волинської області : карта М 1 : 400 000 / укладачі В. О. Фесюк, З. К. Карпюк. Луцьк : ФОП Плахта О. П., 2017 (1,0 друк. арк.).

Основна література

1. Валух А. М. Характеристика організаційної системи державного управління збереженням природного капіталу України. *Державне управління : удосконалення та розвиток*. Дніпро : Вид-во ТОВ «ДКС-центр», 2017, № 4. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1231>.

2. Виявлення територій, придатних для оголошення об'єктами природно-заповідного фонду / Олексій Василюк, Анастасія Драпалюк, Григорій Парчук, Дарія Ширяєва. За заг. редакцією Олени Кравченко. Львів, 2015. 80 с.

3. Дідух Я. П., Вакаренко Л. П., Винокуров Д. С. Оцінка репрезентативності мережі природно-заповідних об'єктів України (ботанічний аспект). *Український географічний журнал*. 2016, № 2. С. 13–19.

4. Екологічне право України. Особлива частина [текст] : навч. посіб. / О. М. Шуміло (кер. авт. кол.), В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 432 с.

5. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». URL : <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#n8>.

6. Заповідна справа в Україні : навч. посібн. / за заг. ред. М. Д. Гродзинського, М. П. Стеценка. Київ, 2003. 306 с.

7. Карпюк З. К. Проблеми та перспективи функціонування екологічної мережі. *Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області* : колективна монографія / В. О. Фесюк, С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. Київ : ТОВ «Підприємство ВІ ЕН ЕЙ», 2016. С. 231–276.

8. Карпюк З. К. Розвиток заповідної справи на Волинському Поліссі. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. № 10. С. 55–63.

9. Карпюк Зоя, Фесюк Василь, Чижевська Лариса. Охорона гідрологічних об'єктів у мережі природно-заповідного фонду Волинської області. *Актуальні проблеми охорони природного середовища українсько-польських прикордонних територій* : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (Львів–Івано-Франкове, 23–25 жовтня 2019 р.). Львів : ПАІС, 2019. С. 43–44 // <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/16635>

10. Карпюк З. К., Мельничук М. М. Природно-заповідна і екологічна мережі. *Природа Західного Полісся, прилеглого до Хотиславського кар'єру Білорусі* : монографія / за ред. Ф. В. Зузука : Ф. В. Зузук, К. Б. Сухомлін, Л. В. Ільїн та ін. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2014. Р. 10. С. 217–242.

11. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог Київ : ТОВ «ОК–ПОЛІГРАФ», 2018. 136 с.

12. Правовий режим природно-заповідного фонду України : історія формування, юридичні аспекти та закордонний досвід : посібник / за заг. ред. О. Кравченко. Львів : Видавництво «Компанія “Манускрипт”», 2017. 92 с. URL : http://2116_EPL_PZF_Ukraine_internet_versia.pdf.

13. Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області : кол. моногр. / В. О. Фесюк, С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. – К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. 316 с.

14. Україна. Закони. Водний кодекс України. Лісовий кодекс України. Кодекс України про надра : станом на 15 верес. 2009 р. Київ : Велес, 2009. 112 с.

Додаткова література

1. Брусак Віталій, Діана Кричевська. Міждержавні природоохоронні території польсько-українського прикордоння: сучасний стан та перспективи створення. *Актуальні проблеми охорони природного середовища українсько-польських прикордонних територій* : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів – с. Івано-Франкове, 23–25 жовтня 2019 р. Львів : ПАІС, 2019. С. 31–32.

2. Еволюція стану екосистем біорезервату ЮНЕСКО «Шацький» в умовах інтенсифікації впливу кліматичних змін та антропогенних факторів / О. В. Альохіна, І. М. Горбань, М. М. Корусь, В. В. Кошовий, В. І. Матейчик, П. Т. Ященко. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі України, 2014. № 11. С. 101–108.
3. Заповідна природа Волині : буклет / укладачі В. О. Фесюк, З. К. Карпюк. Луцьк : ФОП Плахта О. П., 2017. 19 с.
4. Заповідні території Львівщини : наук. вид. / Стойко С. М. [та ін.]; за заг. ред. С. М. Стойка. Львів : ЗУКЦ, 2013. 128 с.
5. Зелена книга України / за ред. Я. П. Дідуха. Київ : Альтерпрес, 2009. 448 с.
6. Карпюк Зоя. Природно-заповідна мережа Ківерцівського району. *Минуле і сучасне Волині та Полісся. Ківерцівщина та Олика в історії України та Волині* : наук. зб. : матеріали краєзнавчих читань, м. Ківерці – смт Олика, 22 вересня 2017 р. / Упоряд. Г. Бондаренко, С. Войчик, А. Силук. Луцьк, 2017. Вип. 62. С. 466–476.
7. Карпюк З. К. Рослинність. *Природа Західного Полісся, прилегло до Хотиславського кар'єру Білорусі* : монографія / за ред. Ф. В. Зузука : Ф. В. Зузук, К. Б. Сухомлін, Л. В. Ільїн та ін. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2014. Р. 8. С. 161–188.
8. Карпюк З. К. Структурно-функціональна організація та міжнародне значення Шацького екомережиформувального вузла у екологічній мережі Волинського Полісся. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі України, 2014. № 11 : [матер. Міжнар. наук.-практ. конф. «Національні природні парки – минуле, сьогодні», присвячена 30-річчю створення Шацького нац. природного парку, с. Світязь, 23–25 квіт. 2014 р.]. С. 119–127.
9. Карпюк З. К. Шляхи збереження, охорони та відтворення фауністичних комплексів. *Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області* : кол. моногр. / В. О. Фесюк. С. О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.]; за ред. В. О. Фесюка. Київ : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. Р. 7.2. С. 201–220.
10. Міщенко О. В. Національні парки України : проблеми та перспективи розвитку. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвроп. національний університет імені Лесі України, 2017. № 14. С. 20–25.
11. Мокрий В. І. Моніторинг, моделювання і прогнозування впливу Хотиславського кар'єру на гідрогеологічні і лісоекологічні умови природно-заповідних об'єктів Західного Полісся. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі України, 2012. № 9. С. 284–289.
12. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них», №486 від 8.05.1996 р., редакція від 24.12.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-96-%D0%BF>.
13. Проблеми біорізноманіття на тлі глобальних процесів / Д. Гродзинський, О. Дембновецький, О. Левчук, Ф. Пацюк. Вісник Нац. акад. наук України. 2010. № 12. С. 13–24.
14. Самойленко В. М., Корогода Н. П. Регіональні та локальні екомережі : підручник [з грифом МОНС України]. Київ : «Логос», 2013. 192 с.
15. Худоба В. Теоретичне обґрунтування доцільності оптимізації мережі регіональних ландшафтних парків України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2011. № 2. С. 242–248.
16. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха. Київ : Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
17. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. Київ : Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.